

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

סינה היכא דנשא המס. את אשה זו תחילה ונעשית אשת האח על זה: **ואח"כ נשא חי.** את אחותה וניתוספת איסור אחות אשה על צמתו וכשמת אחיו בלא בנין ואישתראי איסור אשת אח המוקדם אישתראי נמי אחות אשה המאוחר כדעולה דלמחר הואיל והותר לזרעמו שהיא ראשונה הותר לקריו שהוא אחרון:

אלא נשא התי. אשמו תחילה ועמדה עליו בציסור אחות אשה ואח"כ נשאה אחיו המת וניתוסף איסור אשת אח איסור אחות אשה קדים ואף על גב דהותר איסור אחרון עומד ראשון במקומו: **ואפי' נשא מה נמי.** זרישא דקדים ליה איסור אשת אח לא דמיא לדעולא דהתם הרואה קרי בשמיני שלו כזר היה מותר מאיסור הראשון קודם ראייית הקרי משהאיר המזרח והכא נמי מינה היכא דנשא מת ומת תחילה והותר איסור אשת אח ואח"כ נשא חי את אחותה: **אלא נשא מה ולא מס.** עד שנשא חי את אחותה הא לא איתחזאי כלל ומי לא מודה עולה כהאי גוונא שאם ראה קרי בליל יום שמיני שאין מכניס דיו מחר לזכוונת משום קרי דמעכב עליה הואיל ויא לא מנרעמו לשהה הראייה להבאת קרבנותיו דקודם שהותר מנרעמו בלא עליו קרי: הכי גרסינן כי איטעריד עליה **נשאה מה ומס ואח"כ נשא חי:** **ואיבעיני אימא.** איטעריד עליה דאי לא כתיבה הוה אמניא מיתי ייבוס אחות אשה להמיר בהיקשא דר' יונה דאמר רבי יונה כי כל אשר יעשה כל העריות בולן לאשת אח מה אשת אח שריא אף כל עריות נמי שריין כתב רהמנא יעליה אמר ליה רב אחא מדפתי לרבינא מבדי כל עריות איבא לאקושינהו לאשת אח ואיבא לאקושינהו לאחות אשה מאי חזית דאקשת לאחות אשה אקשינהו לאשת אח איבעית אימא אלקולא וחומרא לחומרא מקשינן איבעית אימא הכא תרי איסורי והכא תרי איסורי ותרי מתרי ילפינן אבל הכא חדא איסורא ותרי מחדא לא ילפינן רבא אמר ערוה א) לא צריכא קרא דאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת כי איצטריך קרא למיסר צרה וערוה לא צריכא קרא והא תניא אין לי אלא הן משום צרותיהן ת"ש רבי אומר בולקח ולקחה בייבוס ויבמה לאסור צרות ועריות אימא לאסור צרות של עריות והא תרי קראי קנסיב ליה מאי לאו חד לערוה וחד לצרה לא אידי ואידי לצרה חד למיסר צרה במקום מצוה וחד למישרי צרה שלא במקום מצוה מאי טעמא ויבוס ויבמה במקום ייבוס הוא דאסירא צרה שלא במקום ייבוס שריא צרה אמר רב אשי מתני' נמי דיקא דקתני חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן ואילו פטורות ופוטרות לא קתני שמע מינה ומאי שנא ערוה דלא צריכא קרא דאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת צרה נמי לא תיבעי קרא משום דאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת א"ל רב אחא בר ביבי מר לרבינא ה"ק משמיה דרבא צרה נמי לא איצטריך קרא כי איצטריך קרא למישרי

מי לא מודה עולא בהא שאם ראה קרי בליל שמיני שאין מכניס ידיו לבהונות. ק"ק דמנא ליה דמדה עולא בהא וגם צפרק כל הפסולים (ובמס' זב: וס) דמסדר עולא למאן דפריק ליה מהך זריימא ומטונן דמלורע הואיל והותר לזרעמו כו' דמשמע ומטונן ממשא שאתה בלא להכניד עליו זרעו כו' דברייתא משע ומנה ראייה יש לו מן הצריימא ונראה לרבינו יצחק דייקא עולא מדנקט וראה קרי צו זיוס משמע צו זיוס אצל בלילה לא שמע מינה דטעמא משום דהותר לזרעמו הותר נמי לקריו ולהכי פשיטא ליה הכא דמורי עולא צרחה קרי בליל ח':

תרי איסורי. במחד איסורא א ילפינן. א) (אבל של) זכרון ייבוס כגון צרת בתו ילפי' ואת ולרז אסי אמאי פוטרת איילויית צרתה והא חד איסורא הוא וי"ל דמנא נפשי איהי אסירא דילפי' מאשר מלך פרט לאיילויית ולהכי צרתה נמי אסורה וכן אשת אחיו שלא היה בעולמו אצל קריא מאי טעמא דמאן דפליגי אדרב אשי וי"ל דאיילויית לאו צת זיוס היא בשום מקום שצריא צרתה כרת ערוה שלא במקום מצוה דשריא ולא דמיא איילויית לחייבי עשה דילפינן דאיילויית מיעטוב הכתוב בהדיא דלא הויא בכלל היתר אשת אח:

רבא אמר ערוה גופא לא צריכא קרא. ואת"מ והא לכל הפחות איצטריך א) לנשאה מת ומת ואח"כ נשא חי דלא תימא הואיל ואישתרי אשתרי וי"ל דרצא לית ליה דעולא וסבר דצריא במקום לא שמה צריא ועוד אר"י דיש לתקן דבצי בעל קרי דש טומאה אחת היא אמרי' הואיל ואשתרי אישתרי דחד לאו הוא צבעל קרי ומלורע אצל הכא דשני שמות הן לא אמרינן הואיל ואשתרי אישתרי ואת"מ מאי טעמא לא כריכא קרא וכי לית ליה לרצא היקשא דרבי יונה וי"ל דקסבר דלענין איסורא הוא דאקשינהו רחמנא דבהי איידי קרא ולא לענין היתירא: **ב) איצטריך קרא למיסר צרה.** ומימה דהיכי טעי א) למימר דאיצטריך למיסר צרה טפי מצי מה ערוה כיון דצרה מללורע נפקא ויש כרת בצרה כמו בערוה ואומר רבינו יצחק דהשתא נמי בעי למימר לאיסור צרה ולמידק דשלא במקום מצוה שריא דמסקי רב אחא לנסוק והא דקאמר נמי אין לי אלא היא משום צרתה לא משום דלריך קרא לאיסור אלא למידק היתירא קרא שלא במקום מצוה והא דפריק מאי שנא ערוה דלא כריכא קרא כו' גמרא טעי בזמילתיה דרצא שלא פירש בהדיא למישרי שלא במקום מצוה אתא עליה:

ואי"ל פטורות ופוטרות לא קתני. אע"ג דמסקינן דלמסור צרתה נמי לא צריך קרא מ"מ מתא איסור צרה שעדיין לא השמיענו צשום מקום אצל איסור ערוה דכבר נטנו כל העריות דפרק קמא דכריתות (דף ג.) א) שלא איצטריך קרא להמיר בהיקשא דר' יונה כי כל אשר יעשה כל העריות זו לזו ולענין העררה קנסיב ליה ר' יונה בהצא על צמתו א) הכי נמי ה"ל הוקשו כולן לאשת אח ואע"ג דהכא חד איסורא והכא תרי איסורי אין משיצין על ההיקש להכי איצטריך עליה: **מכדי כל העריות.** דמתני': איכא לאקושינהו לאשם את. להמיר ייבוס: ואיכא לאקושינהו לאחות אשה. דאסירי לייבוס דפרט צה קרא עליה: מאי חזית דאקשם לכו לאחות אשה. דקתני כריש פריקין מה אחות אשה מיוחדת כו': משום צרה. משום דבעי למיתני צרתה מנין: ולקחה לו לאשה ויבמה המ"ל ולקח אשה וייבוס ומכדי ולקחה משמע מיעוט זו ולא אחרי: וחד למישרי צרה ערוה שלא במקום מצוה. מרביא דקרא יתירא דויבמה דרשינן הכי במקום ויבמה הוא דלמינא לך מיעוטא ולקחה דמיעוט צרה אצל שלא במקום יבוס כגון צרת בתו מנכרי שריא: **מסני' נמי דיקא.** כרצא דערוה פשיטא לן: צרה נמי לא סיבעי עליה קרא לררשא דאין עשה דוחה לא תעשה שיש צה כרת דכתיב ללרור' דמשמע לא אחות אשה ולא צרתה וכתיב כרת צסוק העריות: א) למישרי צרה שלא במקום מצוה. דאי לא כתיב עליה הוה ילפינן מללורע דצרת אחות

כי אמר צריך קרא לנשא מת ומת ואח"כ נשא חי. ואת"מ הכי (ממך) (נשא) אחות וקומו י"ל שאינה אלא מדרבנן אבל קשה היכא משכחתי לה דפוטרת צרתה הלא כיון דלא נעשית אחות אשמו עד שמת אחיו אי"ל לא היתה מעולה צרת ערוה שהרי כשנשא חי לא היתה צרת ערוה ליכס שעדיין לא נשא אחות אשמו. וי"ל דהי"ל דאערוה לנשא עמה עמא דפסקא לנ מקרא דעליה ומקרא דללרור אס אתה ורזה לנשא חו ואת"מ מת אחיו שהיה נשוי אחות אשמו: אשמו: חוקשו כל העריות לאשת אח. ומעמה חד האקשות (הכא) [התם] חד האקשות (התם) (הכא) מרי איסורי דאין משיצין על ההיקש: ת"ש ר' אומר ולקח ולקחה ויהי נמי דר' הוה ליה עליה מ"מ סברא הוה דבי היכי דאצטריך קרא ליידיה כמו כן לריך ואי לריך לא כריכא קרא דעליה ליידיה נמי לא לבעי קרא דולקחה: צרה נמי לא כריכא קרא. ואת"מ א"כ הדרא קושרא לרובמיה מ"ש ר' אומר ולקח ולקחה ויבוס ויבמה כיון דלא אצטריך קרא לא לנשא ולא לערוה. וי"ל דתימא לאסור צרות כל עריות אצל במקום יבוס אצל שלא במקום יבוס כריתות (א:.) מיוחדות וכן לעיל (א:.) כריתות מנין ר"ל כריתותן דקרא במקום יבוס אצל שלא במקום יבוס כריתותן מיוחדות מנין והקשה הר' ויחאל כיון דצרה לא כריכא תפי' לרבי למע לי מרי קרא ולקחה ויבמה. ונראה לראש"י דחד אחי למיסר צרה במקום מצוה וחד למשרי שלא במקום מצוה מלרור דרובא רבנן דמפיקי שפיר קרא למסורא במקום מצוה ואע"ג דפרשתי בפסוק (לקמן ע"ב) דפיק לר' עוש מלרור הייט לאשר נכתב ולקחה דמיניה שמעינן אזהרה צרות דאמרינן בפסוק כל היכא דאיכא מרין לקומוי וכי וחו מדמינן צרות להדדי צרת ערוה לנשא בדיקא אצל אי לא כתב ולקחה לא שמעינן איסור ערוה במקום מצוה. כ"ע לראש"י:

א) [לקמן יג:.] ב) [לקמן יד: קדוש ס:] כריתות ב: ג) [קדושין סז: ע"ז מו:] ד) [ויקרא יח: ט] [לקמן יג: ג:] ה) [נעל ג:] ו) [ויקרא יח: ט] [נסא:] ט) [ש"ך לע"ז:] טו) [ש"ס מ"ג:]

תורה אור השלם

1. ואשה אל אחותה לא תקח לצרר לגלות ערוה עליה בחיה: ויקרא יח טו
2. כי כל אשר יעשה מכל התעובות האלה ונבררו בהפשות העשות מקרב עמם:
ויקרא יח כט
3. כי ישבו אחים יחדיו ומת אחד מהם ובן אין לו לא תהיה אשת המת החיה לאיש ור יבמה יבא עליה ולקחה ה לאשה ויבמה: דברים כה ה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה רבא אמר רבי וי"ל דרבא לית ליה דעולא. עיין טורי אבן מנילה ד' ג ע"ב ד"ה מולאמו:

הגהות הב"ח

א) נמי רבא אמר ערוה גופא לא כריכא: ב) שם והא קתני אין לי אלא היא: א) תוס' ד"ה מרי ורי בפסק שני דרולוצא דאיילויית מעשה: ז) ד"ה רבא ורי איצטריך לנשא מת: ט) ד"ה כי ורי דהי טעי רבא למימר: י) ד"ה ואלו ורי לכריתות לא אצטריך:

מוסף רש"י

מכל התעובות האלה. בפסות עריות כתיב (קדושין סז:.)

פוטרות דהוצרך להשמיענו צשום מקום: צשום מקום אצל איסור ערוה דכבר נטנו כל העריות דפרק קמא דכריתות (דף ג.) א) שלא איצטריך קרא להמיר בהיקשא דר' יונה כי כל אשר יעשה כל העריות זו לזו ולענין העררה קנסיב ליה ר' יונה בהצא על צמתו א) הכי נמי ה"ל הוקשו כולן לאשת אח ואע"ג דהכא חד איסורא והכא תרי איסורי אין משיצין על ההיקש להכי איצטריך עליה: **מכדי כל העריות.** דמתני': איכא לאקושינהו לאשם את. להמיר ייבוס: ואיכא לאקושינהו לאחות אשה. דאסירי לייבוס דפרט צה קרא עליה: מאי חזית דאקשם לכו לאחות אשה. דקתני כריש פריקין מה אחות אשה מיוחדת כו': משום צרה. משום דבעי למיתני צרתה מנין: ולקחה לו לאשה ויבמה המ"ל ולקח אשה וייבוס ומכדי ולקחה משמע מיעוט זו ולא אחרי: וחד למישרי צרה ערוה שלא במקום מצוה. מרביא דקרא יתירא דויבמה דרשינן הכי במקום ויבמה הוא דלמינא לך מיעוטא ולקחה דמיעוט צרה אצל שלא במקום יבוס כגון צרת בתו מנכרי שריא: **מסני' נמי דיקא.** כרצא דערוה פשיטא לן: צרה נמי לא סיבעי עליה קרא לררשא דאין עשה דוחה לא תעשה שיש צה כרת דכתיב ללרור' דמשמע לא אחות אשה ולא צרתה וכתיב כרת צסוק העריות: א) למישרי צרה שלא במקום מצוה. דאי לא כתיב עליה הוה ילפינן מללורע דצרת אחות